

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ОК 11.КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Спеціальність	081 Право
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Курс / семестр вивчення	2-3 курс/3,4,5,6 семестри
Кількість кредитів ЄКТС	13
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції - 96 год.
	Практичні, семінарські заняття – 80 год.
	Самостійна робота - 214 год.
Вид індивідуального завдання	реферат / контрольна робота / розрахункова робота / навчальний проєкт / звіт з виконання практичного завдання (лабораторних робіт) / електронна презентація та ін.
Форма підсумкового контролю	3,5 - залік / 4, 6 - екзамен (письмовий, усний, електронне тестування) та ін.
Кафедра (назва, № кабінету, контактний телефон, e-mail)	Кафедра публічного та приватного права
Викладач /і:	Ландіна Анна Валентинівна, к.ю.н.
Контактна інформація викладача/ів:	E-mail: anna-lavanda@ukr.net тел. 0671587198
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком Дистанційні: електронна пошта, групи у Вайбері, Телеграмі
Анотація навчальної дисципліни:	
<p>Кримінальне право є дисципліною обов'язкової складової навчального плану, циклу дисциплін, які формують професійні компетентності. Кримінальне право – це одна з галузей права України, яка є сукупністю юридичних норм, встановлених державою і санкціонованих її примусовою силою, що виникають із факту вчинення злочину. Навчальна дисципліна вивчає основні теоретичні положення сучасної науки кримінального права та практику їх застосування. Дисципліна належить до фундаментальних і профілюючих. Нею передбачається вивчення комплексу кримінально-правових інститутів кримінального права та основних положень Закону про кримінальну відповідальність, постанов Пленуму Верховного Суду України, рішень Конституційного Суду України та рішень Європейського суду з прав людини.</p>	
Мета і завдання навчальної дисципліни:	

Мета: формування цілісної системи професійних знань, умінь, навичок та інших предметних компетентностей здобувачів вищої освіти у сфері кримінального права України.

Завдання: виробити у студентів знання норма та доктринальних положень кримінального права України; вміння тлумачити норми законодавчих актів, що регулюють кримінальне право України; правильно застосовувати норми чинного законодавства, регулюючого питання кримінального права України

Мета орієнтована на формування у здобувачів таких компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право. СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК 18.Здатність застосовувати різні способи тлумачення правових норм та використовувати його результати для аргументації правової позиції.

Програмні результати навчання:

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

Очікувані результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

ОРН 1.Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу певної проблематики кримінального права;

ОРН 2.Давати обґрунтований висновок щодо окремих проблем у галузі кримінального права

ОРН 3.Оцінювати переваги і недоліки аргументів, аналізуючи проблемну ситуацію в галузі кримінального права

ОРН 4.Використовувати різноманітні інформаційні джерела для засвоєння складних питань з певної теми кримінального права;

ОРН 5.Викладати матеріал з певної проблематики таким чином, щоб розкрити зміст основних питань кримінального права

ОРН 6.Відтворювати зміст, демонструючи розуміння з основних професійних та суспільних тем у сфері кримінально-правових відносин

ОРН 7.Належним чином використовувати інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел, для своєї професійної діяльності

ОРН 8.Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології та бази даних

ОРН 9.Демонструвати знання і розуміння основних сучасних правових теорій, доктрин, цінностей та принципів функціонування кримінального права

ОРН 10.Пояснювати та аналізувати природу та зміст основних правових інститутів кримінального права України

ОРН 11. Демонструвати необхідні знання та розуміння суті і змісту основних правових інститутів та норм кримінального права

ОРН 12. Вміти на базовому рівні здійснювати нормотворчу, правотворчу та правозастосовну діяльність, професійний огляд та аналіз судової практики

ОРН 13. Застосовувати набуті знання та навички у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки

ОРН 14. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав клієнтів у різних правових ситуаціях

Зміст навчальної дисципліни:

ТЕМА 1. Поняття: система та завдання кримінального права

Виникнення поняття «кримінальне право». Чотири значення поняття кримінального права: галузь законодавства; галузь права; юридична наука; навчальна дисципліна.

Визначення кримінального права як галузі законодавства. Предмет і метод законодавчого регулювання. Зв'язок предмету кримінального законодавства з завданнями Кримінального кодексу України (ч. 1 ст. 1 КК). Складові частини методу законодавчого регулювання (ч. 2 ст. 1 КК).

Функції кримінального законодавства: охоронна, превентивна, регулятивна.

Поняття кримінального права як галузі права. Зміст кримінального права як галузі права: кримінальне законодавство, принципи кримінального права, правозастосування, законотворчість.

Поняття принципів кримінального права. Найважливіші принципи кримінального права.

Система кримінального права. Загальна і Особлива частини.

Кримінальне право і суміжні галузі права. Конституція України та її значення для кримінального права. Кримінальне та адміністративне право. Кримінальне й кримінально-процесуальне право. Кримінальне і кримінально-виконавче право. Кримінальне право і міжнародне право.

Наука кримінального права як частина юридичної науки і одна із галузей суспільних наук. Предмет і методи науки кримінального права. Зв'язок науки кримінального права із суміжними науками (кримінологією, правовою статистикою, психологією, психіатрією, судовою медициною та ін.). Методи науки кримінального права.

Кримінальне право як навчальна дисципліна. Система курсу кримінального права.

ТЕМА 2. Кримінальна відповідальність та її підстави

Поняття кримінальної відповідальності. КК України про кримінальну відповідальність. Розуміння про кримінальну відповідальність у науці кримінального права.

Кримінальна відповідальність як один із видів юридичної відповідальності. Визначальні ознаки кримінальної відповідальності. Визначення кримінальної відповідальності.

Відображення в кримінальній відповідальності факту реальної взаємодії особи, яка вчинила злочин, і спеціальних органів держави в межах кримінально-правових відносин. Кримінально-правові відносини: їх юридичний зміст, суб'єкти та об'єкт. Момент виникнення і закінчення кримінальної відповідальності. Форми реалізації кримінальної відповідальності.

Підстави кримінальної відповідальності. Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила злочин. Питання про свободу волі в кримінальному праві. Зовнішні та внутрішні обставини, які впливають на поведінку особи.

Єдина підстава кримінальної відповідальності стосовно ч. 1 ст. 2 КК. Фактична та юридична сторона в межах єдиної підстави кримінальної відповідальності. Матеріальна (єдина) і процесуальна (ч. 2 ст. 2 КК) підстави кримінальної відповідальності.

Відповідність положення ч. 3 ст. 2 КК вимогам ч. 1 ст. 61 Конституції України.

ТЕМА 3. Закон про кримінальну відповідальність

Поняття закону про кримінальну відповідальність. Закон про кримінальну відповідальність як єдине джерело кримінального права, який ґрунтується на Конституції України та загально визначених принципах і нормах міжнародного права (ч. 1 ст. 3 КК).

Закони України про кримінальну відповідальність як складові частини КК. Сконцентрованість законів про кримінальну відповідальність в КК України (ч. 2 ст. 3 КК).

Визначеність злочинності діяння, а також його караності та інших кримінально-правових наслідків тільки кримінальним кодексом України (ч. 3 ст. 3 КК).

Завдання та функції закону про кримінальну відповідальність. Завдання кримінального кодексу згідно зі ст. 1 КК. Функції закону про кримінальну відповідальність: охоронна, превентивна, регулятивна.

Структура Кримінального кодексу України. Загальна й Особлива частини КК, їх єдність і взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини Кримінального кодексу. Диспозиції та санкції. Види диспозицій: проста, описова, бланкетна, відсильна, змішана (комбінована). Види санкцій: відносно-визначені, альтернативні, їх різновиди.

Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття й значення. Види тлумачення: залежно від суб'єкта, який роз'яснює закон; за прийомами (засобами) тлумачення; за обсягом (результатом) тлумачення.

Заборона застосування закону про кримінальну відповідальність за аналогією (ч. 4 ст. 3 КК).

ТЕМА 4. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі

Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі (ч. 2 ст. 4 КК). Набування законом про кримінальну відповідальність чинності. Обов'язковість оприлюднення закону про кримінальну відповідальність як необхідна умова його застосування. Питання про час набрання законом чинності (ч. 1 ст. 4 КК).

Поняття часу вчинення злочину (ч. 3 ст. 4 КК). Обставини, унаслідок яких закон втрачає силу.

Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність (ст. 5 КК). Поняття та види більш м'якого та більш суворого закону про кримінальну відповідальність. Межі зворотної дії закону про кримінальну відповідальність. Питання про зворотню дію так званого проміжного закону.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність у просторі, що закріплені в Кримінальному кодексі України: територіальний, громадянства й універсальний.

Зміст територіального принципу чинності закону про кримінальну відповідальність (ст. 6 КК). Поняття території України. Поняття місця вчинення злочину.

Вирішення питання про кримінальну відповідальність за вчинення злочину на території України щодо осіб, які за чинним законодавством і міжнародними угодами не підсудні в кримінальних справах судам України (ч. 4 ст. 6 КК).

Зміст принципу громадянства. Вирішення питання про відповідальність громадян України та осіб без громадянства, що постійно проживають в Україні, які вчинили злочин за її межами (ст. 7 КК).

Особливості відповідальності іноземних громадян і осіб без громадянства, що не проживають постійно в Україні, які вчинили злочин за її межами (ст. 8 КК). Зміст універсального (космополітичного) і реального принципу дії закону про кримінальну відповідальність.

Правові наслідки засудження особи за межами України (ст. 9 КК).

Видача особи, яка обвинувачується у вчиненні злочину, та особи, яка засуджена за вчинення злочину (ст. 10 КК).

ТЕМА 5. Кримінальне правопорушення та його види

Кримінальне правопорушення як явище реальної дійсності, тобто як конкретний акт вольової поведінки людини. Поняття злочину. Його історично мінливий характер. Визначення поняття злочину: 1) формальне; 2) матеріальне; 3) формально-матеріальне. Їх сутність. Поняття злочину в ч. 1 ст. 11 КК України.

Ознаки злочину сутнісні та формальні. Суспільна небезпечність як матеріальна ознака злочину, характер і ступінь суспільної небезпечності. Значення суспільної небезпечності.

Протиправність як формальна ознака злочину. Співвідношення суспільної небезпечності й протиправності.

Винність як сутнісна ознака злочину, її зміст і значення.

Караність як невід'ємна ознака злочину. Співвідношення караності як ознаки злочину і фактичного призначення покарання за злочин.

Органічна єдність ознак злочину.

Значення ч. 2 ст. 11 Кримінального кодексу для визначення поняття злочину.

Елементи злочину як явища реальної дійсності: об'єкт, суб'єкт, об'єктивна та суб'єктивна сторона злочину.

Місце злочину в системі правопорушень. Критерії відмежування злочинів від інших правопорушень. Питання про відмежування злочинів від інших правопорушень у науці кримінального права.

Класифікація злочинів залежно від ступеня тяжкості. Критерії класифікації. Злочини невеликої тяжкості, середньої тяжкості, тяжкі й особливо тяжкі. Значення законодавчої категоризації злочинів (ст. 12 КК).

ТЕМА 6. Склад кримінального правопорушення

Поняття складу злочину та його значення. Вичерпний перелік складів злочинів у чинному законодавстві. Співвідношення злочину й складу злочину.

Ознаки складу злочину. Ознаки складу злочину, які характеризують об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт, суб'єктивну сторону злочину.

Ознаки конкретного, родового та загального складу злочину.

Поділ ознак загального складу злочину на обов'язкові та факультативні; значення такого поділу. Види конкретних складів злочинів. Конкретний склад злочину і кваліфікація злочину.

ТЕМА 7. Об'єкт кримінального правопорушення

Поняття об'єкта злочину. Дискусія відносно об'єкта злочину в науці кримінального права.

Об'єкт злочину в реальній дійсності.

Безпосередній об'єкт злочину. Ознаки основного і додаткового безпосередніх об'єктів у конкретних складах злочинів.

Ознаки об'єкта в родовому та загальному складі злочину (так звані родовий та загальний об'єкт).

Поняття предмету злочину та його місце в структурі складу злочину.

ТЕМА 8. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення

Поняття об'єктивної сторони злочину. Особливості елементів, що утворюють об'єктивну сторону злочину, та ознак складу злочину.

Кримінально-правове значення об'єктивної сторони складу злочину.

Діяння як обов'язковий елемент об'єктивної сторони складу злочину. Загальні ознаки діяння як прояву поведінки людини.

Вплив нездоланної сили, фізичного впливу та психічного примусу на кримінальну відповідальність особи. Дія та бездіяльність як окремі форми діяння за кримінальним правом України.

Суспільно небезпечні наслідки злочину: поняття, види, кримінально-правове значення.

Причинний зв'язок між діянням і наслідками як один із видів зв'язку між елементами складу злочину. Основні філософські концепції причинного зв'язку та їх використання в різних кримінально-правових теоріях (*conditio sine qua non*, необхідного спричинення, адекватної причинності, фінальна теорія тощо). Основні різновиди причинного зв'язку, їх кримінально-правовий зміст та значення.

Інші факультативні елементи, що характеризують об'єктивну сторону складу злочину (спосіб, час, місце, обстановка (ситуація), знаряддя та засоби вчинення злочину).

Триваючі, продовжувані та складні (складені) злочини як специфічні різновиди одиничних злочинів. Особливості об'єктивної сторони цих злочинів, їх відмінність від окремих форм множинності злочинів.

ТЕМА 9. Суб'єкт кримінального правопорушення

Поняття суб'єкта злочину за КК України. Дискусія стосовно визнання юридичних осіб, а також держави суб'єктами окремих злочинів.

Співвідношення понять "суб'єкт злочину", "виконавець злочину", "особа винного" та "особистість злочинця".

Осудність суб'єкта злочину як обов'язковий елемент складу злочину. Поняття осудності та неосудності за КК України. Формула неосудності. Обмежена осудність за КК України та її кримінально-правове значення. Особливості кримінальної відповідальності за злочини, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

Вік суб'єкта злочину як обов'язковий елемент складу злочину. Вплив віку на кримінальну відповідальність особи. Основні правила встановлення віку суб'єкта злочину.

Спеціальний суб'єкт злочину як факультативний елемент складу злочину. Поняття спеціального суб'єкта злочину за КК України. Підстави класифікації спеціальних суб'єктів злочину та основні їх види. Вплив ознак спеціального суб'єкта злочину на кримінальну відповідальність.

ТЕМА 10. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення

Поняття суб'єктивної сторони злочину. Особливості елементів, що утворюють суб'єктивну сторону злочину, та ознак складу злочину.

Поняття вини за КК України. Компоненти, що утворюють зміст вини. Спірні питання щодо вини в науці кримінального права. Ступінь вини як кримінально-правове

поняття. Підстави (критерії) поділу вини на форми та види. Кримінально-правове значення поділу вини на форми й види.

Умисел як форма вини. Види умислу за КК України. Особливості змісту інтелектуального та вольового моментів прямого та непрямого (евентуального) умислів. Вплив специфічної конструкції юридичного складу злочину на зміст умислу. Види умислу, що виділяються в теорії кримінального права: заздалегідь обдуманий умисел та умисел, що виник раптово; конкретизований та неконкретизований умисли. Кримінально-правове значення зазначених видів умислу.

Необережність як форма вини. Види необережності за КК України. Злочинна самовпевненість, її інтелектуальний та вольовий моменти. Відмінність злочинної самовпевненості від непрямого умислу. Злочинна недбалість, її інтелектуальний та вольовий моменти. Об'єктивний та суб'єктивний критерії злочинної недбалості, її відмінність від казусу (випадку) в кримінальному праві.

Складна вина. Основні форми (прояви) складної вини в юридичних складах окремих злочинів. Кримінально-правове значення складної вини.

Мотив і мета злочину, їх види та кримінально-правове значення. Поняття фізіологічного афекту, його вплив на кримінальну відповідальність особи. Помилка в кримінальному праві. Види помилок, їх вплив на вину та кримінально-правову оцінку поведінки особи.

ТЕМА 11. Стадії вчинення кримінального правопорушення

Поняття стадії злочину. Чинники, що впливають на визначення стадії злочину. Види стадій злочину за КК України.

Закінчений злочин. Поняття закінченого злочину за КК України. Особливості родової юридичної конструкції складу закінченого злочину. Визначення моменту визнання злочину закінченим щодо окремих різновидів умисних злочинів залежно від особливостей їх юридичних складів.

Незакінчений злочин. Особливості родової юридичної конструкції складу незакінченого злочину.

Готування до злочину. Поняття готування до злочину за КК України. Особливості видової юридичної конструкції складу готування до злочину. Види підготовчих діянь за КК України та їх кримінально-правова характеристика. Відмінність готування до злочину від виявлення наміру вчинити злочин.

Замах на злочин. Поняття замаху на злочин за КК України.

Особливості видової юридичної конструкції замаху на злочин.

Види замаху на злочин та їх кримінально-правове значення.

Відмінність замаху на злочин від готування до злочину та від закінченого злочину.

Кримінальна відповідальність за незакінчений злочин. Підстави такої відповідальності, особливості кваліфікації готування до злочину та замаху на злочин. Основні проблеми караності незакінченого злочину та їх вирішення в КК України.

Добровільна відмова при незакінченому злочині. Поняття добровільної відмови за КК України. Особливості родової юридичної конструкції складу добровільної відмови. Кримінально-правові наслідки добровільної відмови від доведення злочину до кінця. Відмінність добровільної відмови від дійового каяття.

ТЕМА 12. Співучасть у кримінальному правопорушенні

Поняття співучасті в злочині. Співучасть у злочині та інші прояви вчинення злочину (злочинів) за наявності зв'язку між поведінкою (активністю) кількох осіб. Визначення

поняття співучасті у злочині в КК України. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті. Спірні питання щодо співучасті в злочині в науці кримінального права.

Види співучасників злочину за КК України. Кримінально-правова характеристика ознак окремих співучасників – виконавця (співвиконавця), організатора, підбурювача, пособника.

Форми співучасті в злочині. Підстави (критерії) поділу співучасті в злочині на форми. Форми співучасті в злочині за КК України. Кримінально-правова характеристика окремих форм співучасті в злочині (співвиконання, співучасті з розподілом ролей, вчинення злочину організованою групою, вчинення злочину злочинною організацією).

Кримінальна відповідальність співучасників. Підстави такої відповідальності, особливості кваліфікації діянь співучасників, вчинених у межах окремих форм співучасті в злочині. Межі та особливості кримінальної відповідальності співучасників при вчиненні злочину у співучасті із спеціальним суб'єктом злочину, при вчиненні незакінченого злочину, при так званому ексцесі виконавця (співвиконавця). Особливості кримінальної відповідальності організаторів та учасників організованої групи чи злочинної організації.

Добровільна відмова співучасників. Особливості юридичного складу добровільної відмови виконавця (співвиконавця), організатора, підбурювача, пособника. Вплив добровільної відмови одного співучасника на кримінальну відповідальність іншого співучасника.

Причетність до злочину. Поняття причетності до злочину. Форми причетності до злочину. Відмінність окремих форм причетності до злочину від співучасті в злочині. Особливості кримінальної відповідальності за окремі форми причетності до злочину за КК України.

ТЕМА 13. Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень

Повторність, сукупність та рецидив злочинів як види множинності злочинів.

Одиничний злочин як структурний елемент множинності злочинів. Види одиничних злочинів: прості та ускладнені (триваючі, продовжувані та складні (складені) злочини).

Види множинності злочинів. Повторність злочинів та її ознаки. Види повторності: повторність злочинів, яка не пов'язана з засудженням (фактична повторність), та повторність злочинів, яка пов'язана з засудженням (рецидив).

Види фактичної повторності: повторність тотожних та однорідних злочинів. Кваліфікація повторності тотожних та однорідних злочинів. Відмежування повторності тотожних злочинів від продовжуваного злочину.

Умови відсутності повторності злочинів.

Сукупність злочинів та її ознаки. Види сукупності злочинів: ідеальна та реальна сукупність. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного злочину. Відмежування сукупності злочинів від конкуренції норм. Кваліфікація злочинів при ідеальній та реальній сукупності. Значення сукупності злочинів для кваліфікації злочину та призначення покарання. Повторність і реальна сукупність злочинів.

Поняття рецидиву злочинів. Ознаки рецидиву. Види рецидиву: загальний та спеціальний; простий і складний (багаторазовий); пенітенціарний та рецидив тяжких і особливо тяжких злочинів. Кваліфікація рецидиву злочинів.

Правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву злочинів.

ТЕМА 14. Обставини, що виключають злочинність діяння

Поняття та юридична природа обставин, що виключають злочинність діяння. Проблеми класифікації цих обставин у науці кримінального права.

Необхідна оборона: поняття, ознаки, умови правомірності.

Перевищення меж необхідної оборони. Юридична природа ситуації, передбаченої ч. 4 ст. 36 КК України. Провокація оборони.

Уявна оборона: поняття за КК України, юридична природа та основні різновиди. Вплив уявної оборони на кримінальну відповідальність особи.

Затримання особи, що вчинила злочин: поняття, ознаки, умови правомірності, відмінність від необхідної оборони. Відповідальність за перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

Крайня необхідність: поняття, ознаки, умови правомірності, відмінність від необхідної оборони. Проблеми відповідальності за перевищення меж крайньої необхідності.

Фізичний або психічний примус: поняття та ознаки. Кримінально-правове значення фізичного та психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження: поняття та основний кримінально-правовий зміст. Підстави визнання наказу або розпорядження законним. Поняття та ознаки явно злочинного наказу або розпорядження. Правові наслідки відмови від виконання явно злочинного наказу або розпорядження. Особливості кримінальної відповідальності особи, яка віддала явно злочинний наказ або розпорядження, та особи, яка виконала такий наказ або розпорядження. Особливості кримінально-правової оцінки ситуації, в якій особа виконала наказ або розпорядження за обставин, коли вона не усвідомлювала і не могла усвідомлювати його злочинного характеру.

Діяння, пов'язане з ризиком: поняття та основний кримінально-правовий зміст. Поняття та ознаки виправданості ризику за КК України. Невиправданий ризик та його кримінально-правове значення.

Виконання спеціального завдання із запобігання чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації: поняття та основний кримінально-правовий зміст. Специфічні підстави та особливості кримінальної відповідальності особи, яка виконує таке завдання.

Загальна характеристика обставин, що виключають злочинність діяння, які не передбачені КК України.

ТЕМА 15. Звільнення від кримінальної відповідальності

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Юридична природа та основний кримінально-правовий зміст звільнення від кримінальної відповідальності як окремого інституту в сучасному кримінальному праві.

Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності за КК України. Проблеми систематизації окремих різновидів звільнення від кримінальної відповідальності в теорії кримінального права. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності:

- 1) у зв'язку з дійовим каяттям;
- 2) у зв'язку з примиренням винного з потерпілим;
- 3) у зв'язку з передачею особи на поруки;
- 4) у зв'язку зі зміною обстановки;
- 5) у зв'язку із закінченням строків давності;
- 6) на підставі закону України про амністію.

Загальна характеристика спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності, передбачених у нормах Особливої частини КК України.

ТЕМА 16. Поняття та мета покарання

Поняття покарання за КК України. Ознаки покарання. Покарання в системі заходів кримінально-правового впливу.

Мета покарання за КК України. Спірні питання щодо мети (цілей) покарання в науці кримінального права. Кара, виправлення засуджених, загальна та спеціальна превенція як окремі цілі (складові мети) покарання. Проблеми ієрархії цілей покарання при застосуванні окремих видів покарань.

ТЕМА 17. Види покарання

Поняття виду покарання. Система видів покарання в кримінальному праві. Основні ознаки (характеристики) системи видів покарання за КК України. Кримінально-правове значення системи видів покарання.

Види покарань за КК України. Штраф. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Громадські роботи. Виправні роботи. Службові обмеження для військовослужбовців. Конфіскація майна та її відмежування від спеціальної конфіскації. Арешт. Обмеження волі. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Позбавлення волі на певний строк. Довічне позбавлення волі. Смертна кара як вид покарання в кримінальному праві окремих держав. Смертна кара в історії кримінального права України. Рішення Конституційного Суду України від 29 грудня 1999 р. щодо неконституційності положень КК України 1960 р. у частині, що передбачає смертну кару як вид покарання, – правова підстава скасування смертної кари в Україні.

ТЕМА 18. Призначення покарання

Призначення покарання як специфічний етап застосування кримінально-правових норм. Обрання конкретної міри покарання, його основний кримінально-правовий зміст.

Загальні засади призначення покарання, їх юридична природа та загальний зміст. Загальні правила призначення покарання за КК України. Призначення покарання в межах, встановлених у санкції статті (частини статті) КК України, яка передбачає відповідальність за вчинений злочин. Винятки з цього правила, що передбачені в КК України. Дотримання при призначенні покарання положень Загальної частини КК України.

Урахування при призначенні покарання ступеня тяжкості вчиненого злочину, особи винного та обставин справи, що пом'якшують та (або) обтяжують покарання. Зв'язок призначення покарання з метою спеціальної та загальної превенції.

Загальна характеристика обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання. Особливості врахування таких обставин при призначенні покарання в окремих кримінально-правових ситуаціях.

Призначення покарання за незакінчений злочин та за злочин, вчинений у співучасті. Юридична природа та особливості врахування при призначенні покарання обставин, передбачених ст. 68 КК України.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Підстави та види такого пом'якшення покарання. Інші випадки пом'якшення покарання при його призначенні, що передбачені КК України.

Призначення покарання за сукупністю злочинів. Межі остаточного покарання, що призначається за сукупністю злочинів.

Умови, порядок та принципи призначення остаточного покарання за сукупністю злочинів, за які особа засуджується одним вироком. Особливості призначення остаточного покарання за сукупністю злочинів, за які особа засуджується кількома вирокami.

Призначення покарання за сукупністю вироків. Умови, порядок та принципи призначення остаточного покарання за сукупністю вироків. Межі остаточного покарання, що призначається за сукупністю вироків. Особливості та порядок призначення покарання особі, яка засуджується за сукупністю злочинів та за сукупністю вироків одночасно.

Правила складання покарань та зарахування попереднього ув'язнення. Особливості складання окремих видів основних покарань. Виконання додаткових покарань різних видів. Особливості зарахування попереднього ув'язнення при призначенні окремих видів основних покарань. Обчислення строків покарання.

ТЕМА 19. Звільнення від покарання та його відбування

Поняття та юридична природа звільнення від покарання та його відбування. Основний кримінально-правовий зміст звільнення від покарання та його відбування, його відмінність від звільнення від кримінальної відповідальності.

Проблеми систематизації окремих різновидів звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від покарання, звільнення від подальшого відбування покарання, заміна покарання більш м'яким та пом'якшення призначеного покарання як окремі форми звільнення від покарання та його відбування.

Звільнення від покарання, його специфічний кримінально-правовий зміст. Звільнення від покарання особи у зв'язку з утратою нею суспільної небезпеки. Звільнення від покарання особи у зв'язку із закінченням строків давності. Інші різновиди безумовного звільнення від покарання, що передбачені КК України. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Інші різновиди умовного звільнення від покарання, що передбачені КК України.

Звільнення від подальшого відбування покарання, його специфічний кримінально-правовий зміст. Звільнення від подальшого відбування покарання особи, засудженої за діяння, караність якого законом усунена. Звільнення від подальшого відбування покарання особи у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Інші різновиди безумовного звільнення від відбування покарання, що передбачені КК України. Умовно дострокове звільнення від відбування покарання. Інші різновиди умовного звільнення від відбування покарання, що передбачені КК України.

Заміна покарання більш м'яким, його специфічний кримінально-правовий зміст. Заміна не відбутої частини покарання більш м'яким. Заміна виправних робіт штрафом. Інші різновиди заміни покарання більш м'яким, що передбачені КК України.

Пом'якшення призначеного покарання, його специфічний кримінально-правовий зміст. Зниження призначеної особі міри покарання до максимальної межі, встановленої санкцією нового закону, що пом'якшує кримінальну відповідальність. Інші різновиди пом'якшення покарання, що передбачені КК України.

Особливості звільнення від покарання та його відбування на підставі закону України про амністію або акта про помилування.

ТЕМА 20. Судимість

Поняття судимості. Часові межі судимості. Обставини, які зумовлюють визнання особи такою, що не має судимості. Загальноправові та кримінально-правові наслідки судимості.

Погашення судимості. Загальні умови та строки погашення судимості. Особливості обчислення строків погашення судимості при перебігу давності виконання вироку, при умовно достроковому звільненні від покарання чи заміні його більш м'яким. Погашення

судимості в осіб, щодо яких застосовано закон України про амністію або акт про помилування. Переривання строку погашення судимості.

Зняття судимості. Умови та підстави зняття судимості, що передбачені КК України.

ТЕМА 21. Заходи кримінально-правового характеру щодо фізичних та юридичних осіб

Поняття примусових заходів медичного характеру, їх юридична природа та основний кримінально-правовий зміст. Мета (цілі) примусових заходів медичного характеру.

Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру.

Особливості застосування окремих видів примусових заходів медичного характеру, що передбачені КК України. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Поняття примусового лікування, його юридична природа та основний кримінально-правовий зміст. Особи, до яких може бути застосоване примусове лікування. Місця примусового лікування, визначені КК України.

Спеціальна конфіскація. Випадки застосування спеціальної конфіскації.

Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю злочинів.

ТЕМА 22. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

Неповнолітні та малолітні як особливі суб'єкти охоронних кримінально-правових відносин. Види заходів кримінально-правового впливу, що можуть бути застосовані до неповнолітнього та малолітнього за КК України.

Примусові заходи виховного характеру, що застосовуються до особи, яка до досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, вчинила суспільно небезпечне діяння.

Звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності. Підстави звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Особливості звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

Види покарань, що можуть бути застосовані до неповнолітніх.

Особливості застосування до неповнолітніх окремих видів покарань (штраф, громадські роботи, виправні роботи, арешт, позбавлення волі на певний строк).

Призначення покарання неповнолітнім. Додаткові правові орієнтири, які враховує суд при призначенні покарання неповнолітньому. Межі остаточного покарання, яке може бути призначене неповнолітньому за сукупністю злочинів та за сукупністю вироків.

Звільнення неповнолітнього від покарання та його відбування. Особливості звільнення неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням, звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру, звільнення від покарання у зв'язку із закінченням строків давності, умовно дострокове звільнення від відбування покарання.

Особливості погашення і зняття судимості в осіб, які вчинили злочин до досягнення ними вісімнадцятирічного віку.

ТЕМА 23. Поняття Особливої частини кримінального права України, її значення та система

Різні значення словосполучення „Особлива частина кримінального права України”. Особлива частина кримінального права України як специфічний розділ окремої галузі права, як складова частина єдиної науки кримінального права та як навчальна дисципліна в юридичному вищому навчальному закладі.

Особлива частина кримінального права України як специфічний розділ окремої галузі права. Підстави поділу кримінального права України на Загальну та Особливу частини. Особливості нормативних приписів (кримінально-правових норм), що утворюють її зміст. Джерела Особливої частини кримінального права України.

Система Особливої частини кримінального права України, її поняття та особливості. Основні правила систематизації Особливої частини кримінального права України. Роль законодавчої техніки в побудові системи Особливої частини кримінального права України. Загальна характеристика системи Особливої частини КК України 2001 р. Значення Особливої частини кримінального права України.

Особлива частина кримінального права України як складова частина єдиної науки кримінального права. Особливості предмета та основних методів наукових досліджень. Провідні українські вчені в галузі Особливої частини кримінального права та основні напрями їх наукових досліджень. Завдання науки кримінального права щодо дослідження норм Особливої частини КК України 2001 р. та практики їх застосування.

Особлива частина кримінального права України як навчальна дисципліна в юридичному вищому навчальному закладі, її предмет та основні методи його дослідження. Основні теоретичні форми вивчення Особливої частини кримінального права: систематизація (класифікація) юридичних складів злочинів у межах Особливої частини Кримінального кодексу України та її окремих розділів; загальна характеристика окремих груп злочинів; аналіз юридичного складу (юридичних складів) злочину певного виду; особливості юридичних складів окремих злочинів; розмежування юридичних складів злочинів окремих видів; кваліфікація множинності злочинів певних видів.

Основні практичні форми вивчення Особливої частини кримінального права України: розв’язання задач (казусів); вирішення узагальнених кримінально-правових ситуацій, що стосуються злочинів окремих видів; кримінально-правова кваліфікація окремих форм множинності злочинів.

Роль роз’яснень Пленуму Верховного Суду України в засвоєнні Особливої частини кримінального права. Необхідність опрацювання узагальнень правозастосовної практики та вивчення окремих кримінальних справ щодо певних категорій злочинів.

ТЕМА 24. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України

Національна безпека України як об’єкт кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки України. Основні етапи розвитку кримінального законодавства України, що передбачало відповідальність за злочини проти держави. Проблеми систематизації юридичних складів злочинів проти основ національної безпеки України.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади: особливості конструкції юридичних складів та види цього злочину. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України: аналіз юридичних складів злочину, особливості кваліфікації за сукупністю з іншими злочинами. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Державна зрада: аналіз юридичного складу злочину; особливості звільнення від кримінальної відповідальності особи, що вчинила державну

зраду. Посягання на життя державного чи громадського діяча: аналіз юридичного складу злочину. Диверсія: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу злочину, форми диверсії.

Шпигунство: аналіз юридичного складу злочину; особливості звільнення від кримінальної відповідальності особи, що вчинила шпигунство. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань.

ТЕМА 25. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

Особисті блага людини як об'єкт кримінально-правової охорони. Загальний механізм кримінально-правової охорони життя і здоров'я особи. Проблеми систематизації юридичних складів злочинів проти життя та здоров'я особи за чинним кримінальним законодавством України.

Злочини проти життя. Кримінально-правове поняття вбивства. Види вбивств за КК України. Умисне вбивство без обтяжуючих і без пом'якшуючих обставин: відмежування від інших видів умисних вбивств. Умисне вбивство при обтяжуючих обставинах: аналіз юридичного складу злочину, особливості кваліфікації окремих його різновидів. Умисні вбивства при пом'якшуючих обставинах: особливості юридичних складів умисного вбивства, вчиненого в стані сильного душевного хвилювання, умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини та умисного вбивства при перевищенні меж необхідної оборони або в разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Вбивство через необережність: особливості суб'єктивної сторони юридичного складу злочину. Доведення до самогубства: особливості юридичних складів злочину, відмежування від умисного вбивства та вбивства через необережність.

Злочини проти здоров'я. Поняття тілесного ушкодження: медичний та юридичний аспекти. Види тілесних ушкоджень за КК України. Залежність ступеня тяжкості тілесних ушкоджень від тривалості розладу здоров'я та розміру стійкої втрати працездатності. Умисне тяжке тілесне ушкодження: аналіз юридичних складів злочину. Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне за пом'якшуючих обставин: особливості юридичних складів злочину. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження: особливості юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Умисне легке тілесне ушкодження: види, особливості юридичних складів злочину. Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Побої та мордування: аналіз юридичних складів злочинів. Катування: особливості юридичного складу злочину.

Злочини проти особистої безпеки. Погроза вбивством: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін складу злочину, відмежування від готування до умисного вбивства. Зараження венеричною хворобою; зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби; неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту чи іншої невиліковної інфекційної хвороби; розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби: особливості юридичних складів злочинів. Злочини, які вчинюються у сфері медичного обслуговування (незаконна лікувальна діяльність, ненадання допомоги хворому медичним працівником, неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником, порушення прав пацієнта, незаконне проведення дослідів над людиною, порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини, насильницьке донорство, незаконне розголошення лікарської таємниці): загальна характеристика, особливості юридичних складів. Інші злочини, що ставлять під загрозу життя та здоров'я людини (незаконне проведення абортів; залишення в небезпеці; ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя

стані; неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей): загальна характеристика, особливості юридичних складів.

ТЕМА 26. Кримінальні правопорушення проти волі особи

Воля людини як об'єкт кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів проти волі особи.

Злочини, що посягають на волю людини. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини: аналіз юридичних складів злочину. Захоплення заручників: аналіз юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Підміна дитини: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу злочину. Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо передачі людини: аналіз юридичних складів злочину.

Експлуатація дітей: особливості юридичних складів злочину. Незаконне поміщення в психіатричний заклад: особливості юридичного складу злочину.

ТЕМА 27. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи

Статева свобода та статева недоторканність людини як об'єкти кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

Злочини, що посягають на статева свободу та статева недоторканність особи. Зґвалтування: аналіз юридичних складів злочину. Насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом: особливості юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Інші статеві злочини (примушування до вступу в статевий зв'язок; статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості; розбещення неповнолітніх): особливості юридичних складів, відмежування від суміжних злочинів.

ТЕМА 28. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини та громадянина

Окремі конституційні права і свободи людини та громадяни на як об'єкт кримінально-правової охорони. Особливості механізму кримінально-правової охорони прав і свобод людини та громадянина. Загальна характеристика злочинів проти особистих прав і свобод людини та громадянина. Проблеми систематизації юридичних складів цих злочинів за КК України.

Злочини проти окремих політичних прав громадянина України (перешкоджання здійсненню виборчого права; неправомірне використання виборчих бюлетенів, підлог виборчих документів або неправильний підрахунок голосів чи неправильне оголошення результатів виборів; порушення таємниці голосування; порушення законодавства про референдум): особливості юридичних складів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами.

Злочини, що посягають на рівність конституційних прав громадян та їх рівність перед законом. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії: аналіз юридичних складів злочину.

Злочини, що посягають на недоторканність приватного життя громадян (порушення недоторканності житла; порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер; порушення недоторканності приватного життя): особливості юридичних складів злочинів.

Злочини, що посягають на нормальний розвиток неповнолітніх та матеріальне забезпечення осіб, що потребують соціального захисту, їх особисту безпеку (ухилення від сплати аліментів на утримання дітей; ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків; злісне невиконання обов'язків з догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлені опіка чи піклування; зловживання опікунськими правами; розголошення таємниці усиновлення (удочеріння)): особливості юридичних складів злочинів. Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння): аналіз юридичних складів злочину.

Злочини, що посягають на трудові права громадян (перешкоджання законній професійній діяльності журналістів; грубе порушення законодавства про працю; грубе порушення угоди про працю; невплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат): особливості юридичних складів злочинів.

Злочини, що посягають на права громадян, на захист своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів (перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій; примушування до участі в страйку або перешкоджання участі в страйку; порушення права на отримання освіти; порушення права на безоплатну медичну допомогу): особливості юридичних складів злочину.

Злочини, що посягають на право інтелектуальної власності (порушення авторського права і суміжних прав; порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію): аналіз юридичних складів злочинів.

Злочини, що посягають на свободу світогляду і віросповідання, порядок відправлення релігійних культів та порядок поведження з культовими (релігійними) цінностями (пошкодження релігійних споруд чи культових будинків; незаконне утримання, паплюження або знищення релігійних святинь; перешкоджання здійсненню релігійного обряду; посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів): особливості юридичних складів злочинів.

ТЕМА 29. Кримінальні правопорушення проти власності

Загальна характеристика та види злочинів проти власності. Корисливі та некорисливі злочини проти власності. Корисливі злочини проти власності: викрадення чужого майна та злочини без ознак викрадення. Поняття викрадення чужого майна та його ознаки. Предмет викрадення, його фізична, соціальна, економічна та юридична ознаки. Форми викрадення залежно від способу вилучення чужого майна. Види викрадення залежно від вартості викраденого майна. Визначення вартості викраденого. Значення поділу викрадення на форми та види. Корисливий мотив як обов'язкова ознака викрадення. Суб'єкт викрадення.

Викрадення чужого майна. Крадіжка. Поняття й види таємного викрадення. Кваліфікуючі ознаки. Грабіж. Характеристика відкритого викрадення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність грабежу від крадіжки. Розбій. Поняття й ознаки розбою. Безпосередній об'єкт розбійного нападу. Момент закінчення цього злочину. Кваліфікуючі ознаки розбою. Відмінність розбою від насильницького грабежу і бандитизму. Викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Корисливі злочини проти власності без ознак викрадення. Загальна характеристика корисливих злочинів проти власності без ознак викрадення, їх відмежування від викрадення. Види цих злочинів. Вимагання. Поняття, кваліфікуючі ознаки, відмежування вимагання, поєданого з насильством, від розбою. Шахрайство. Поняття, кваліфікуючі ознаки, відмежування від крадіжки, поєднаної з обманом. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Заподіяння майнової шкоди

шляхом обману або зловживання довірою. Кваліфікуючі ознаки цього злочину. Відмежування від шахрайства. Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося в неї.

Некорисливі злочини проти власності. Поняття й види некорисливих злочинів проти власності. Умисне знищення або пошкодження майна. Предмет цього злочину. Кваліфікуючі ознаки знищення або пошкодження майна. Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики. Кваліфікуючі ознаки. Погроза знищення майна. Предмет цього злочину. Особливості погрози в складі цього злочину. Необережне знищення або пошкодження майна. Порушення обов'язків щодо охорони майна. Придбання або збут чи зберігання майна, завідомо здобутого злочинним шляхом як корисливий або некорисливий злочин.

ТЕМА 30. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

Економічна, господарська та підприємницька діяльність як об'єкти кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів у сфері господарської діяльності. Проблеми систематизації юридичних складів злочинів у сфері господарської діяльності за КК України.

Злочини, що посягають на встановлений порядок здійснення господарської діяльності та окремих її видів. Порушення порядку зайняття господарською та банківською діяльністю: аналіз юридичних складів злочину, види діяльності, що підлягають ліцензуванню. Зайняття забороненими видами господарської діяльності: зміст поняття „види господарської діяльності, щодо яких є спеціальна заборона, встановлена законом”, його співвідношення з поняттям „види діяльності, заборонені кримінальним законом”, кваліфіковані види цього злочину. Порушення законодавства, що регулює виробництво, експорт, імпорту дисків для лазерних систем зчитування, експорт, імпорту обладнання чи сировини для їх виробництва: аналіз юридичного складу злочину. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підкацизних товарів: аналіз юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом: аналіз юридичних складів злочину. Порушення правил здачі дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння: особливості предмета та об'єктивної сторони юридичного складу злочину, відмежування від інших злочинів. Фіктивне підприємництво: аналіз юридичних складів злочину.

Злочини, що посягають на встановлений порядок проведення процедури банкрутства. Фіктивне банкрутство: особливості юридичного складу злочину. Доведення до банкрутства: особливості об'єктивної сторони складу злочину. Приховування стійкої фінансової неспроможності: аналіз юридичного складу злочину. Незаконні дії в разі банкрутства: аналіз юридичного складу злочину.

Злочини, що посягають на фінансову діяльність. Ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів: аналіз юридичних складів злочину. Шахрайство з фінансовими ресурсами: особливості юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів. Ухилення від повернення виручки в іноземній валюті: аналіз юридичних складів злочину. Незаконне відкриття або використання за межами України валютних рахунків: особливості предмета злочину. Контрабанда: аналіз юридичних складів злочину. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: аналіз юридичних складів злочину. Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом: аналіз юридичних складів злочинів.

Злочини, що посягають на встановлений порядок виготовлення і використання документів у господарській діяльності. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в

Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї: аналіз юридичних складів злочину. Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків: особливості об'єктивної сторони та предмета злочину. Порушення порядку випуску (емісії) та обігу цінних паперів: аналіз юридичних складів злочинів. Виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів: особливості предмета та об'єктивної сторони юридичних складів злочину. Підроблення знаків поштової оплати і проїзних квитків: особливості предмета та об'єктивної сторони юридичного складу злочину. Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного збору чи контрольних марок: аналіз юридичних складів злочину.

Злочини, що посягають на встановлений порядок формування та витрачання бюджетних коштів. Порушення законодавства про бюджетну систему України, видання нормативно-правових або розпорядчих актів, які змінюють доходи і видатки бюджету всупереч встановленому законом порядку: аналіз юридичних складів злочинів.

Злочини, що посягають на встановлений порядок реалізації споживачам товарів і надання послуг. Випуск або реалізація недоброякісної продукції: аналіз юридичного складу злочину. Обман покупців та замовників: особливості юридичних складів злочину, відмежування від суміжних злочинів. Фальсифікація засобів вимірювання: аналіз юридичних складів злочину. Незаконне виготовлення, збут або використання державного пробірної клейма: особливості предмета та об'єктивної сторони юридичного складу злочину.

Злочини, що посягають на свободу господарської діяльності. Примушування до антиконкурентних узгоджених дій: особливості юридичних складів злочину, відмежування від суміжних злочинів. Протидія законній господарській діяльності: форми вчинення злочину, кваліфіковані види злочину, відмежування від вимагання та інших злочинів.

Злочини, що посягають на встановлений порядок використання засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів, послуг та комерційної таємниці як об'єктів права інтелектуальної власності у сфері господарської діяльності. Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товарів: предмет злочину та особливості його об'єктивної сторони. Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну таємницю; розголошення комерційної таємниці.

Злочини, що посягають на відносини у сфері приватизації державного чи комунального майна. Незаконна приватизація державного, комунального майна: аналіз юридичних складів злочину. Незаконні дії щодо приватизаційних паперів: особливості предмета злочину. Недотримання особою обов'язкових умов щодо приватизації державного, комунального майна або підприємств та їх подальшого використання: аналіз юридичного складу злочину.

ТЕМА 31. Кримінальні правопорушення проти довкілля

Екологічна безпека навколишнього природного середовища як родовий об'єкт злочинів проти довкілля. Особливості безпосередніх об'єктів злочинів проти довкілля. Співвідношення злочинів проти довкілля із злочинами проти власності: розмежування юридичних складів цих груп злочинів та кваліфікація за сукупністю злочинів.

Злочини проти екологічної безпеки (порушення правил екологічної безпеки; невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення; приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність

населення; проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля): загальна характеристика, особливості юридичних складів злочинів.

Злочини, що посягають на встановлений порядок використання землі, її надр (забруднення або псування земель; порушення правил охорони надр; безгосподарне використання земель): загальна характеристика, особливості юридичних складів злочинів.

Злочини, що посягають на встановлений порядок використання водних ресурсів та атмосферного повітря (порушення правил охорони вод; забруднення моря; порушення законодавства про континентальний шельф України; забруднення атмосферного повітря): загальна характеристика та особливості юридичних складів злочинів.

Злочини, що посягають на встановлений порядок використання об'єктів флори і фауни (знищення або пошкодження лісових масивів; незаконна порубка лісу; порушення законодавства про захист рослин; незаконне полювання; незаконне зайняття звіриним, рибним або іншим водним добувним промислом; про ведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів; порушення ветеринарних правил; умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природного заповідного фонду): загальна характеристика, особливості юридичних складів злочинів.

ТЕМА 32. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Громадська безпека як об'єкт кримінально-правової охорони. Загальна характеристика та види злочинів проти громадської безпеки. Створення злочинних об'єднань, участь у них та в злочинах, що вчинюються ними чи пов'язаних з ними. Створення злочинної організації: аналіз юридичного складу злочину; підстава звільнення від кримінальної відповідальності. Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності: особливості юридичних складів злочину. Бандитизм: ознаки банди, форми бандитизму, особливості кваліфікації бандитизму, пов'язаного зі вчиненням інших злочинів. Терористичний акт: особливості юридичних складів злочину; підстава звільнення від кримінальної відповідальності. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань: особливості юридичних складів злочину; підстава звільнення від кримінальної відповідальності. Втягнення у вчинення терористичного акту. Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Створення терористичної групи чи терористичної організації. Сприяння вчиненню терористичного акту. Фінансування тероризму.

Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами чи радіоактивними матеріалами. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами: аналіз юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами; підстава звільнення від кримінальної відповідальності. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу злочину. Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами: особливості юридичних складів злочину.

Порушення правил, що забезпечують громадську безпеку. Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами: особливості юридичних складів злочину. Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин: особливості юридичних складів злочину. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки: аналіз юридичних складів злочину.

Інші злочини проти громадської безпеки. Свідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності: особливості юридичних складів злочину. Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення: аналіз юридичного складу злочину. Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали. Незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини: особливості юридичних складів злочинів.

ТЕМА 33. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

Безпека виробництва як об'єкт кримінально-правової охорони. Загальна характеристика та види злочинів проти безпеки виробництва. Злочини у сфері безпеки праці. Порушення вимог законодавства про охорону праці: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою: аналіз юридичних складів злочину.

Інші злочини у сфері безпеки виробництва. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах: особливості юридичних складів злочину.

Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки: особливості юридичних складів злочину. Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд: особливості юридичних складів злочину.

ТЕМА 34. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Безпека руху та експлуатації транспорту як об'єкт кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту й проблеми систематизації їх юридичних складів.

Злочини, що посягають на безпеку руху та експлуатацію всіх видів транспорту. Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів: аналіз юридичних складів злочину. Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства: особливості юридичних складів злочину. Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків: аналіз юридичних складів злочину. Порушення чинних на транспорті правил: особливості юридичного складу злочину, відмежування від інших злочинів.

Злочини, що посягають на безпеку руху та експлуатацію залізничного, повітряного, водного та магістрального трубопровідного транспорту. Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту: аналіз юридичних складів злочину. Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна: особливості юридичних складів злочину. Порушення правил повітряних польотів: особливості юридичних складів злочину. Порушення правил використання повітряного простору: особливості юридичних складів злочину. Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда: особливості юридичних складів злочину. Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха: особливості юридичного складу злочину. Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден: особливості юридичного складу злочину. Пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів: особливості юридичних складів злочину.

Злочини, що посягають на безпеку руху та експлуатацію автомобільного й міського електричного транспорту. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами: аналіз юридичних складів

злочину. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації: особливості юридичного складу злочину. Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху: особливості юридичного складу злочину. Незаконне заволодіння транспортним засобом: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів, кваліфікація за сукупністю злочинів. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу: особливості юридичного складу злочину.

ТЕМА 35. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

Громадський порядок і моральність як об'єкти кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів проти громадського порядку і моральності. Злочини проти громадського порядку. Групове порушення громадського порядку: аналіз юридичного складу злочину, відмежування від суміжних злочинів. Масові заворушення: аналіз юридичних складів злочину. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу злочину. Хуліганство: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від суміжних злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами.

Злочини проти моральності. Наруга над могилою: аналіз юридичного складу злочину. Знищення, руйнування або пошкодження пам'яток – об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці: особливості юридичних складів злочину. Жорстоке поводження з тваринами: особливості юридичних складів злочину. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості: особливості юридичних складів злочину. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів: особливості юридичних складів злочину. Створення або утримання місць розпусти і звідництво: особливості юридичних складів злочину. Проституція або примушування чи втягнення до зайняття проституцією: аналіз юридичних складів злочинів. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність: аналіз юридичного складу злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами.

ТЕМА 36. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення

Здоров'я населення як об'єкт кримінально-правової охорони. Особливості механізму кримінально-правової охорони здоров'я населення.

Злочини, що посягають на встановлений порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: аналіз юридичних складів злочину. Незаконне зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів: аналіз юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів: особливості юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Порушення встановлених

правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: особливості юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів: особливості юридичних складів злочину. Інші злочини, що порушують встановлений порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту; посів або вирощування снотворного маку чи конопель; незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів; викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем; викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням; організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів; незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів; незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин): особливості їх юридичних складів.

Інші злочини проти здоров'я населення. Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: аналіз юридичних складів злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних і сильнодіючих речовин: особливості юридичних складів злочину. Незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів: особливості юридичного складу злочину. Спонукування неповнолітніх до застосування допінгу: особливості юридичних складів злочину. Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів: особливості юридичного складу злочину. Порушення правил боротьби з епідеміями: особливості юридичного складу злочину. Порушення правил поведінки з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами: особливості юридичних складів злочину. Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції: особливості юридичних складів злочину.

ТЕМА 37. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

Зовнішня, внутрішня та інформаційна безпека як об'єкти кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

Злочини, що порушують правила охорони та зберігання державної чи службової таємниці. Розголошення державної таємниці: аналіз юридичних складів злочину. Втрата документів, що містять державну таємницю: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу злочину, відмежування від розголошення державної таємниці. Передача або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави: особливості предмета злочину, відмежування від державної зради та шпигунства.

Злочини, що порушують встановлений порядок перетинання державного кордону України та правила переміщення через її митний кордон окремих предметів. Незаконне

переправлення осіб через державний кордон України: особливості об'єктивної сторони та суб'єкта юридичного складу злочину.

Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю: відмежування від контрабанди, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Порушення правил міжнародних польотів: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу злочину, відмежування від інших злочинів.

Злочини, що порушують встановлений порядок комплектування Збройних Сил України. Ухилення від призову на строкову військову службу: аналіз юридичного складу злочину. Ухилення від призову за мобілізацією: особливості об'єктивної сторони юридичного складу злочину. Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів: аналіз юридичних складів злочинів.

ТЕМА 38. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян

Конституція України про основні принципи управління в державі. Особливості механізму кримінально-правової охорони управлінської діяльності в Україні та основні напрями його вдосконалення на сучасному етапі. Загальна характеристика злочинів проти порядку управління за чинним кримінальним законодавством України та проблеми систематизації їх юридичних складів.

Злочини, що посягають на загальні засади управлінської діяльності в державі. Наруга над державними символами: особливості юридичних складів злочинів. Незаконне підняття Державного прапора України на річковому або морському судні: особливості об'єктивної сторони та ознак суб'єкта злочину. Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій: аналіз юридичного складу злочину. Захоплення державних або громадських будівель чи споруд: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу злочину. Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи: особливості юридичного складу злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Одержання незаконної винагороди працівником державного підприємства, установи чи організації: аналіз юридичного складу злочину, відмежування від інших злочинів. Самоправство: особливості юридичного складу злочину. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами.

Злочини, що посягають на окремі блага та інтереси фізичних осіб як суб'єктів управлінської діяльності. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу: особливості юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів. Втручання в діяльність державного діяча: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу злочину. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від суміжних злочинів. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу: особливості юридичних складів злочину. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця: аналіз юридичного складу злочину, відмежування від інших злочинів. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника: аналіз юридичного складу злочину, відмежування

від суміжних злочинів. Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок: особливості юридичних складів злочину. Перешкоджання діяльності народного депутата України чи депутата місцевої ради: аналіз юридичних складів злочину. Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок: особливості юридичних складів злочину.

Злочини, що посягають на встановлений порядок функціонування матеріальних носіїв управлінської діяльності. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Незаконне використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від суміжних злочинів. Умисне пошкодження ліній зв'язку: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами.

ТЕМА 39. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

Безпека комп'ютерної інформації як об'єкт кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

Незаконне втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку: аналіз юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Викрадення, привласнення, вимагання комп'ютерної інформації або заволодіння нею шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем: особливості предмета та об'єктивної сторони юридичних складів злочину, відмежування від суміжних злочинів. Порушення правил експлуатації автоматизованих електронно-обчислювальних систем: особливості юридичних складів злочину.

ТЕМА 40. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності

Конституція та закони України про діяльність службових осіб. Особливості механізму кримінально-правової охорони державних та громадських інтересів, а також охоронюваних законом прав та інтересів окремих фізичних чи юридичних осіб від злочинних посягань з боку службових осіб.

Поняття службової особи та службового злочину. Проблеми систематизації юридичних складів службових злочинів.

„Загальні” юридичні склади службових злочинів. Зловживання владою або службовим становищем: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів, суб'єктом яких є службова особа. Перевищення влади або службових повноважень: особливості основного юридичного складу злочину; кваліфіковані види злочину; кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Службова недбалість: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичних складів злочину. Службове підроблення: особливості юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами.

Прийняття пропозиції або одержання неправомірної вигоди службовою особою, як родове поняття окремої групи службових злочинів. Аналіз юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Пропозиція або надання неправомірної вигоди службовій особі: особливості юридичних складів злочину; підстави звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка дала неправомірну вигоду. Провокація підкупу: особливості юридичних складів злочину.

ТЕМА 41. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

Правосуддя як об'єкт кримінально-правової охорони. Конституція України про загальні засади здійснення правосуддя в державі. Особливості механізму кримінально-правової охорони правосуддя в Україні. Загальна характеристика злочинів проти правосуддя за чинним кримінальним законодавством України. Проблеми систематизації юридичних складів злочинів проти правосуддя.

Злочини проти правосуддя, що вчинюються службовими особами, які здійснюють чи забезпечують здійснення право суддя. Свідомо незаконні затримання, привід або арешт: особливості юридичних складів злочину. Притягнення явно невинного до кримінальної відповідальності: аналіз юридичних складів злочину. Примушування давати показання: особливості юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Порушення права на захист: аналіз юридичних складів злочину. Ухвалення суддею (судьями) свідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови: особливості юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист; розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист: аналіз юридичних складів злочинів.

Злочини проти правосуддя, вчинювані особами, на яких покладені обов'язки зі сприяння в здійсненні правосуддя. Свідомо неправдиве показання: аналіз юридичних складів злочину. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків: особливості юридичного складу злочину. Розголошення даних досудового слідства або дізнання: особливості об'єктивної сторони та суб'єкта юридичного складу злочину.

Злочини проти правосуддя, вчинювані засудженими. Ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі та позбавлення волі: особливості юридичних складів злочину. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі: особливості об'єктивної сторони та суб'єкта юридичних складів злочину. Злісна непокора вимогам адміністрації виправної установи: особливості юридичного складу злочину, відмежування від інших злочинів. Дії, що дезорганізують роботу виправних установ: особливості об'єктивної сторони та суб'єкта юридичного складу злочину. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти: аналіз юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Втеча із спеціалізованого лікувального закладу: особливості об'єктивної сторони юридичного складу злочину. Порушення правил адміністративного нагляду: аналіз юридичного складу злочину.

Злочини проти правосуддя, вчинювані особами, які не мають безпосереднього відношення до здійснення правосуддя. Втручання в діяльність судових органів: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного: особливості юридичних складів злочину. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного: аналіз юридичних складів злочину. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя: особливості юридичного складу злочину. Невиконання судового рішення: особливості об'єктивної сторони юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів. Свідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину: аналіз

юридичних складів злочину. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку: особливості об'єктивної сторони юридичного складу злочину. Приховування злочину: аналіз юридичного складу злочину. Приховування майна: особливості об'єктивної сторони та суб'єкта юридичного складу злочину.

Злочини, що посягають на життя, здоров'я, особисту безпеку, інші блага та інтереси захисників чи представників особи у зв'язку з їх діяльністю з надання правової допомоги. Втручання в діяльність захисника чи представника особи: аналіз юридичних складів злочину. Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичних складів злочинів. Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги: аналіз юридичного складу злочину.

ТЕМА 42. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)

Поняття військового злочину. Військовий злочин і військовий дисциплінарний проступок. Юридична природа застосування правил Дисциплінарного статуту Збройних Сил України за діяння, передбачені в деяких статтях розділу XIX КК України.

Проблеми систематизації юридичних складів військових злочинів.

Злочини, що посягають на порядок відносин між військовослужбовцями. Непокора: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від невиконання наказу. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків: особливості юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Погроза або насильство щодо начальника: особливості юридичних складів злочинів. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості: особливості юридичних складів злочину.

Злочини, що посягають на встановлений порядок проходження військової служби. Самовільне залишення військової частини або місця служби: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від дезертирства та від самовільного залишення поля бою або відмови діяти зброєю. Ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом: способи вчинення злочину, мотив і мета злочину.

Злочини, що посягають на встановлений порядок користування військовим майном. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем; марнотратство або втрата військового майна; умисне та необережне знищення або пошкодження військового майна: особливості юридичних складів злочинів, співвідношення із злочинами проти власності.

Злочини, що посягають на встановлений порядок поводження зі зброєю та порядок експлуатації військової техніки. Порушення правил поводження зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення: аналіз юридичних складів злочину. Порушення правил водіння або експлуатації машин; порушення правил польотів або підготовки до них; порушення правил кораблеводіння: особливості юридичних складів злочинів. Залишення військового корабля, що гине: особливості суб'єкта та об'єктивної сторони юридичного складу злочину.

Злочини, що посягають на встановлений порядок несення окремих видів військової служби. Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання; порушення статутних правил несення прикордонної служби; порушення статутних правил несення

бойового чергування; порушення статутних правил внутрішньої служби: особливості юридичних складів цих злочинів.

Злочини, що порушують правила охорони та зберігання військових відомостей. Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості: особливості предмета, об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичних складів злочину.

Військові службові злочини. Поняття військової службової особи. Зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем; перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень: особливості об'єктивної сторони юридичних складів злочинів. Недбале ставлення до військової служби; бездіяльність військової влади: особливості юридичних складів злочинів.

Злочини, вчинювані в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці. Здача або залишення ворогові засобів ведення війни; самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю; добровільна здача в полон; злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні; мародерство; насильство над населенням у районі воєнних дій; погане поводження з військовополоненими; незаконне використання символіки Червоного Хреста і Червоного Півмісяця й зловживання ними: загальна характеристика та особливості юридичних складів цих злочинів.

ТЕМА 43. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Злочини проти миру. Пропаганда війни. Види діянь. Момент закінчення злочину. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Види діянь, їх об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Злочини проти безпеки людства. Застосування зброї масового знищення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину. Кваліфікуючі ознаки. Розроблення, виробництво, придбання зберігання, збут транспортування зброї масового знищення. Види діянь. Момент закінчення злочину. Геноцид. Поняття геноциду. Види діянь. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки діянь, передбачених статтею КК. Екоцид. Поняття екоциду. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину.

Злочини проти міжнародного правопорядку. Порушення законів та звичаїв війни. Види діянь. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки, кваліфікуючі ознаки злочину. Посягання на життя представника іноземної держави. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони означеного складу злочину. Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Види діянь. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки цих злочинів. Особливості мети як обов'язкової ознаки суб'єктивної сторони означеного складу злочину. Найманство. Види діянь, їх об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Піратство. Поняття піратства, об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину. Відмежування піратства від терористичного акту та угону або захоплення морського чи річкового судна.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста та Червоного Півмісяця. Відмежування від певного злочину, скоєного військовослужбовцями.

Рекомендовані джерела і навчальна література:

- 1.Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.
- 2.Фріс П. Л. ТЗ38 Кримінальне право України. Загальна частина : підручн. для студ. вищ. навч. закл. Вид. 3-тє, доп. і перероб. Одеса: Фенікс, 2017. 468 с.
- 3.Тютюгін В. І. Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини) : посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. – 4-тє вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2023. 352 с.
- 4.Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Харків: Право, 2021. 768 с.
- 5.Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / Попович О.В., Томаш Л.В., Латковський П.П., Бабій А.Ю. Чернівці, 2022. 319 с.
- 6.КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА Навчальний посібник / За загальною редакцією Топчія В.В. Ірпіть, 2021. 441с.
- 7.Кримінальне право України. Загальна частина: підручник/ Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, О.О. Володіна, А.В. Горностай; зв звг. ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. – 6-тє вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 584 с.
- 8.Кримінальне право України. Особлива частина: підручник/ Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, О.О. Володіна, С.В. Гринчак; зв звг. ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. – 6-тє вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2021. 768 с.

Методи викладання, навчання:

Лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання);

Семінарські, практичні заняття (публічне обговорення питань тем курсу, дискусії, виконання ситуаційних вправ, участь у діловій грі та ін.);

Самостійне навчання (виконання завдань самостійної роботи (СРС), індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ): контрольна робота, підготовка тез доповіді на наукову конференцію з публікацією).

Форми контролю успішності навчання:

Контрольні заходи з перевірки успішності засвоєння навчального матеріалу з дисципліни включають: поточний контроль, виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ), підсумковий контроль (залік, екзамен).

Поточний контроль має на меті перевірку виконання завдань як аудиторної, так і самостійної роботи студентів та може проводитися в таких формах:

- оцінювання підготовлених виступів, доповідей з тематики семінарських занять;
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на семінарських заняттях;
- виконання контрольної роботи;
- тестування з засвоєння окремих тем курсу;
- перевірка виконання завдань СРС.

Контроль виконання *ІНДЗ* здійснюється у формі перевірки підготовлених тез та їх наступної публікації як умова апробації результатів власного дослідження.

При проведенні рубіжних контролів після вивчення кількох тем курсу у формі електронного тестування використовується набір тестових завдань, які містяться в бібліотеці електронних курсів системи дистанційного навчання СУРА для перевірки знань здобувачів вищої освіти.

Система оцінювання результатів навчання:

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань здобувачів вищої освіти, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою.

Підсумкова оцінка (залік, екзамен) виставляється на підставі суми накопичених балів здобувачем вищої освіти, отриманих у ході поточного, рубіжного контролів, виконання ІНДЗ.

Схема розподілу балів:

50 балів (поточний контроль)	10 балів (контроль виконання ІНДЗ)	40 балів (рубіжний контроль)
---------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------

Мінімальний пороговий рівень з кожного виду контролю:

30 балів (поточний контроль)	5 балів (контроль виконання ІНДЗ)	25 балів (рубіжний контроль)
---------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------

Шкала оцінювання результатів навчання:

Загальна семестрова оцінка за 100-бальною шкалою переводиться у національну шкалу відповідно до таблиці:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи)	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії і порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів під час усіх видів контролю здійснюється відповідно до затверджено в університеті «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень з навчальних дисциплін здобувачів вищої освіти» (URL : <https://www.suem.edu.ua/normatyvni-dokumeny>).

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перегляд новин на Телеграм-каналі.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Кримінальне право».

Політика щодо пропусків занять

Здобувачі вищої освіти мають відвідувати лекційні й практичні (семінарські) заняття. Відсутність здобувача вищої освіти на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку здобувачів вищої освіти і поліпшенню іміджу університету (факультету).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Здобувачі вищої освіти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Здобувач вищої освіти, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

Силабус відповідає змісту освітніх програм (а саме: відповідність назві дисципліни, кількості кредитів, формі підсумкового контролю, набору компетентностей і результатів навчання), яка пройшла процедуру рецензування стейкхолдерами.

Силабус затверджено на засіданні кафедри публічного і приватного права, протокол від «11» вересня 2023 р. № 11.

Завідувач кафедри

Людмила КУЗНЕЦОВА